

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

47. N. Trigaultij mors.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

adiri ab eo volebant. At ecce paulò post alter item ab aula Doctor Mandarinus Sambiasio in paucis amicus & noua latitiarum seges, sed minimè sterilis, domum hi duo suo sumptu coemptam Sambiasio donarunt, eo fidei Christianæ fructu quem captant Patres ex Mandarinorum amicitijs, etiam ethnicorum. Sic illam nuper Colaus lé in Fochinensem induxit Prouinciam; sic isti duo stabilire in Honana. Horum auctoritas diplomati par Sambiasio fuit, cui contendere aude-
ret nemo prædicationis diuinæ facultatem, quando ad hanc solum Caesum habitationem à Mandarinis acceperant. Crescente in publicum, maximè apud Literatos; qui sunt vrbs eius columina; opinione pericultri de Sambiasij dotibus, paulatim illi de Regio sanguine Primates, fastum ponere quo tument, visere aliqui, visentem nonnulli excipere; ipse, aula ut sit aduentantibus parata, post serupulosas salutationes de illo respondere cuius in altari eminens imago querendi statim, & loquendi sicbat occasio? de Christo scilicet Redemptore; nec erat inter Mandarinos, & Regis propinquos, qui filij Dei quem exhibebat effigies audita maiestate, non veneraretur illam quater proiecta humi fronte. His Petrus initiis gestiens tam faustis, primum cœpit ex iis præmium impensæ in illa operæ. conuersionem fratris negotiorum suorum, quem dixi, curatoris; qui multis sanè magnisque obicibus perfractis ad baptismum euasit, & Paulus nomine primigenius fuit renascentium Dei filiorum in Prouincia Honana.

47.
N. Trigaultij mors.

Tam lætis ad Dei gloriam nuntiis mirabiliter affecti Patres qui distractis in Regno sedibus agebant; penuria hominum breui post graui-
ter doluerant, quibus tam vberes crederentur ad frugem campi. Duos enim hoc anno amiserunt Belgam utrumque Duacensem, tristi utrumque morte, & calamitosa. P. Nicolaus Trigaultius nostri æui Vlysses, milliarium triginta millia in obsequium fidei emensus, instabat nihilo segnius ad eam inferendam in Prouinciam Sciansi; scripturam, & linguam Sinarum elegantiore, immenso labore sibi fecerat expeditam, cuius laboris pars fuit voluminum lectio centum, & viginti (quibus inquit, Sinarum historia clauditur) eorumque Latina contractio, quam in Europa edendam, perduxerat ad ducentesimum Christi annum, scribensque anno 1627. ad Cardinalem Parmensem, molis exiguæ operosum laborem nominat. Absoluit præterea quod olim Riccius, & alij cœperant, Christianum festorum abacum, ex lunaris Sinarum Calendarij usu ductum; quibus in voce Scianti propugnanda, extraordinaria ingenij contentio tunc superueniens, abalienatum mente, improuisò extinxit, annos natum quinquaginta, duos, ex quibus Societati quatuor & triginta, Sinis octodecim dederat. Lamentabiliùs Petrum Spiram lœxit vrbs Nancian, à Prædonibus necatum, grandi missionum Sinensium iactura, vitæ scilicet anno vix quarto & quadragesimo, Sinensis commorationis sexto & decimo. Necis modum & causam, confessione iuridica prodidere ipsimet qui interfecerant. Regebat Tunscianum Huguana Prouinciæ op-

pidam Mandarinus Puon Simon, & rogat Patrem qui nostris præerat Nanciani, ad se aliquem mitti qui se Christi Iesu anniuersario natali, suamque familiam sacris mysteriis recrearet. Redibat tunc Spira ab excursionem ut valde fructuosa, sic & ærumnis & vitæ periculis constita. Loco tamen quietis admittit iter illud dierum sedecim media hyeme, cum Nanciani civibus duobus qui se vltro illi comites dedere. Venerat ad Chianum, qui Huguanam fecat Prouinciam, & quinquiduum aduerso amne nauigarat ad vigesimum Decembris, qui vitæ vltimus illi fuit. Sacram enim secum supellectilem cum ferret, ara portatili satis grauem, argumentatus est nauicularius ex eo pondere, thesaurum aliquem; & tentata clam noctu sarcina, cum tactu in calicem incidisset, facile sibi finxit omnia illic esse argentea. Crimen nihilominus distulit quoad latrocinij socios, & nauiculariæ inuenisset, quibuscum de loco, de modo, de articulo patranda sceleris; & partitione prædæ pactus, nocte S. Thomæ solennibus præuia recedit in medium anem, tempus agi rem iis innuit; irruunt è vado ut videri volebant improuisi, manibus ferreis correptum nauigium inuolant; strictoque acinace in Spiram, & comites tam crudeliter sæuiunt, ut stens proditor ipse clamitaret, ad prædam condixi, non ad cædem; inhibitorque nunc huius, nunc alterius ferrum, sed nisi irritum; cum par esse vnus, septem percussoribus non posset. Multis concisos vulneribus, in flumen præcipitant, ripamque relegunt ad diuidendam prædam, tribus viricim nummis scilicet opulentam, adeoque promissis ditibus minorem, ut parum, abfuerit quin proditorem discernerent. Latuit aliquamdiu crimen, Nanciani Spira cum Mandarino esse credebatur; differri eius iter putabat Mandarinus, quo tandem promissum iteratis literis exigente attoniti Patres, male actum cum Spira diuinantur. absque mora famulum eò mittunt cum ingenue innocentie Catechista, sed magni animi puero, cui tri-duo prius quam Tunscianum perueniret obiecta est species, tam certis ad viuum expressa notis, ut se arbitraretur vigilare. Spiram cernebat, & comites; replicatis in pedes, & brachia funibus adstrictos, plagis hiantibus, & multo cruore manantibus laceros, quales denique Sicarij perfidi merferant in flumen præcipites. Quare appulsus Tunscianum, Mandarinus refert dierum numerum à profensione Patris Spiræ, subditque somnium quo se aiebat luctuosissimo afflictum. His dolore confixus peracerbo vir pius, nec iam de pattato facinore ambicens, homines suos cum puero mittit, qui manus suæ legitimo syngrapho perscriptam sceleris accusationem ad Præfectum deferrent eius pagi, cuius erat nauicularius, Spiræ vector, & proditor. At is dissimulato discrimine, negant in sua Præfectura tam atrociam patrari, recusantque de causa cognoscere. Adit puer tribunal inferius sed æqualis ad causam iurisdictionis, & amore in Spiram Magistrum optimum querelas dictante, tam generose se ad pœnas obtulit, delatoribus positas si de-